

Barbara Kryda

Sprawozdanie Zarządu Głównego z działalności Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza za rok 1990 (od X 1989 do XI 1990)

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 25, 126-129

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

majorité de ceux qui se livrent à cet exercice, je me dis que j'aurais pu utiliser mieux que je ne l'ai fait le temps que le destin m'a imparti. J'ai eu notamment le tort de consacrer une partie déraisonnablement large de mon énergie aux tâches d'enseignement et d'administration dans notre Institut de Philologie et d'Histoire Orientales et Slaves (peu de temps avant que je prenne ma retraite la slavistique en a été détachée et constitue désormais une section de la Faculté de Philosophie et Lettres).

Le résultat déplorable de cette erreur de calcul est que, lorsque j'en ai été finalement libéré, j'étais trop fatigué, trop âgé pour bâtir les deux oeuvres de longue haleine que je préparais depuis des dizaines d'années, particulièrement un tableau de la société polonaise du XVI-ème siècle, de ses réalisations et de ses problèmes, en vue duquel j'avais accumulé une masse de notes.

Je veux cependant vous aviser — vous-même personnellement en raison des sentiments amicaux que j'ai toujours nourris envers vous, vos collègues du Zarząd Główny par reconnaissance pour l'honneur qu'ils ont bien voulu me décerner — de ce qu'il n'est pas exclu que je parvienne encore à achever l'autre, un „Panorama de la poésie polonaise à l'âge baroque”. J'avance dans cette entreprise à très petits pas, interrompu souvent par des tâches adventices ou par des accès de stérilité provoqués par mon état de santé, notamment par l'insomnie, ma constante ennemie. Mais il apparaît qu'il ne me faudra qu'un peu de chance pour que le tapuscrit (*maszynopis*) arrive à son aboutissement sous une forme relativement présentable. C'est là mon plus cher désir. Car il me tient à coeur de laisser autre chose que des *disiecta membra*. Ce n'est que si j'y réussis que sera justifiée la confiance que mes collègues polonais ont déposées en moi.

C'est avivé par cette espérance que je vous adresse, mon très cher Collègue et à travers vous aux polonisants de votre pays, mon cordial salut ainsi que mes voeux les plus ardents pour votre patrie en ce temps tellement crucial pour elle.

Bien affectueusement à vous,
Claude Backvis

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO Z DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA ZA ROK 1990 (od X 1989 do XI 1990)

Działalność Towarzystwa w ciągu ostatniego roku była, jak zwykle, uzależniona od ogólnej sytuacji życia w kraju, choć tym razem nie determinowały jej względy polityczne, lecz przede wszystkim trudności finansowe i potrzeby podporządkowania się nowym zasadom gospodarczym. Dlatego prezes Towarzystwa, prof. dr Zdzisław

Libera, wraz z członkami Zarządu Głównego odbywał szereg rozmów, m.in. z władzami PAN, z Ministerstwem Kultury i Sztuki, wydawnictwami: „Czytelnik”, „Ossolineum”, zabiegając o wsparcie finansowe w celu utrzymania dotychczasowego poziomu i kierunków pracy, a szczególnie ciągłości serii wydawniczych. Trzeba podkreślić, że starania te, zwłaszcza dzięki życzliwości i wsparciu władz Wydziału I PAN zapewniły Towarzystwu stabilne warunki działalności organizacyjnej i pozwoliły zaspokoić niezbędne potrzeby akcji odczytowej.

Mimo trudności ukazał się 23 tom „Rocznika”; tom 24 jest w druku; gotowy jest tom 25, Polska Akademia Nauk zagwarantowała bowiem finansowe możliwości realizacji tej edycji. W okresie sprawozdawczym ukazał się XII (XXI) tom serii Biblioteki Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza (J. Laseckiej-Zielakowej *Powieść poetycka w Polsce w okresie romantyzmu*), wydanie tomów następnych uzależnione jest od uzyskania dotacji na ten cel. W Małej Bibliotece Literatury wyjdą jeszcze trzy tomiki: *Wzlot Iwaszkiewicza*, *Trzy myśli Ligęzy Krasińskiego* i *Karmazynowy poemat* Lechonia; seria ta będzie kontynuowana, ale w innym już formacie i oprawie graficznej, z większym uwzględnieniem potrzeb programu szkolnego.

Sprawą najtrudniejszą jest realizacja zainicjowanej przez Towarzystwo edycji *Dzieł* Mickiewicza. Podobnie jak w latach 1948 i 1955, kiedy wydania pism poety ukazały się pod redakcją prezesa Towarzystwa, prof. J. Krzyżanowskiego, obecnie Towarzystwo wyłoniło Komitet redakcyjny pod przewodnictwem prof. Czesława Zgorzelskiego, by dwusetną rocznicę urodzin Mickiewicza usświetnić edycją jego *Dzieł*. Komitet przygotował i złożył w „Czytelniku” pięć pierwszych tomów. Niestety, choć trzy z nich są już po korektach, wobec trudności finansowych Wydawnictwo nie ma możliwości kontynuowania edycji. W tej sytuacji prof. Libera zwrócił się z listami do marszałków Sejmu i Senatu oraz do Sejmowej Komisji Kultury z prośbą o pomoc w tej sprawie (koszt szacowany przez Wydawnictwo – ok. 1 mld złotych). Jak dotąd nie dało to rezultatu wobec braku nawet w gremiach parlamentarnych środków finansowych na ten cel. W Zarządzie Głównym nie ustają jednak starania o zdobycie funduszy na kontynuowanie edycji. W Oddziale Tarnowskim wydano dwa zeszyty zawierające referaty wygłoszone w czasie ostatniego zjazdu sprawozdawczo-wyborczego na dwóch sesjach poświęconych Zenonowi Klemensiewiczowi i „literaturze przywracanej”.

Jesienią 1989 roku delegacja Zarządu Towarzystwa złożyła wizytę w Ministerstwie Edukacji Narodowej, zgłaszając gotowość współdziałania Komisji Dydaktycznej w pracach nad rewizją dotychczasowego programu nauczania języka polskiego w szkołach na poziomie podstawowym i średnim. Na zlecenie MEN dokonano korekty programów, które zostały przez władze MEN zatwierdzone i rozesłane do szkół. Przewodniczący Komisji Dydaktycznej, doc. dr Zenon Uryga podjął się też zorganizowania w roku bieżącym konferencji dydaktycznej na temat: „Czym ma być nauczanie języka polskiego w szkole współczesnej?”

W Zarządzie Głównym opracowano opinię w sprawie reformy studiów polonistycznych i przekazano ją dziekanowi polonistyki UW.

Troje przedstawili Zarządu Głównego: prof. Libera, dr Kryda i doc. Loth odpowiedziało na ankietę Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, dotyczącą stanu i perspektyw kultury w Polsce.

W kampanii wyborczej do rad narodowych, zgodnie z sugestią Zarządu Głównego, uczestniczyli członkowie naszego Towarzystwa. Niektórzy z nich zostali radnymi i pełnią w swoich środowiskach ważne funkcje, np. w Warszawie prof. Maria Straszewska, w Olsztynie dr Anna Mackowicz, w Koninie mgr Lech Stefański.

Akcja odczytowa w Oddziałach trwa, choć napotyka na trudności tak natury organizacyjnej jak finansowej (malejące zainteresowanie, niska frekwencja, brak funduszy na rosnące koszty podróży zakwaterowania oraz na honoraria), niemniej według otrzymanych sprawozdań w pierwszym półroczu odbyły się przeciętnie 4 zebrania z odczytami (nie wszystkie Oddziały nadesłały na czas sprawozdania).

W Kaliszu, Starogardzie, Zamościu odbył się 1 odczyt; w Bydgoszczy, Grójcu, Przeworsku, Rzeszowie, Słupsku, Szczecinie, Tarnowie – 2; w Elblągu, Jarosławiu, Lublinie – 3; w Warszawie, Bielsku-Białej, Koninie – 4; w Gdańsku i Suwałkach – 6; w Częstochowie – 7; w Łodzi – 8; w Poznaniu – 10.

Poza odczytami w niektórych oddziałach organizowano większe sesje naukowe, na ogół we współpracy z miejscowymi ośrodkami akademickimi i szkolnymi (np. w Warszawie). Trzeba stwierdzić z ubolewaniem, że nie wszystkie Oddziały utrzymują z Zarządem Głównym stały kontakt organizacyjny. Osłabła więź, a może i inicjatywy oddziałów w Białej Podlaskiej, Białymstoku, Krakowie, Łomży, Opolu, Pabianicach, Płocku, Piotrkowie Trybunalskim, Toruniu. W marcu 1990 r. Prezydium Zarządu Głównego dyskutowało sytuację poszczególnych Oddziałów, podejmowano również próby ich ożywiania poprzez osobiste rozmowy z prezesami i korespondencję. Jest nadzieja, że może choć niektóre z nich uda się ożywić.

W Towarzystwie działają trzy komisje:

a) Komisja Komparatystyczna – zbiera się mniej więcej regularnie; w bieżącym roku odbyły się trzy spotkania; współpracuje z neofilologami. Prowadzone są prace nad bibliografią polskiej komparatystyki, doprowadzono ją do 1975 r. Trwa też współpraca z Międzynarodowym Słownikiem Terminów Literackich (Dictionnaire Internationale des Termes Littéraires); gorzej wygląda współpraca z AILC, gdzie składka roczna wynosi 19 USD. Przedstawiciele Komisji będą brać udział w kongresie AILC w Tokio.

b) Komisja Krytyki Literackiej działa w zespołach związanych z poszczególnymi Oddziałami. Rozwiązaniu uległ zespół warszawski, ponieważ wielu jego członków weszło w skład SPP i jego władz. Rozwiązał się też Zespół Gdański. Przewodniczącym Komisji Krytyki Literackiej jest doc. J. Poradecki. W roku 1989 we Wrocławiu odbył się Zjazd połączony z sesją na temat poezji najmłodszej.

c) Członkowie Komisji Dydaktycznej współpracowali z MEN nad nową redakcją programów szkolnych. Projektowana na wcześniejszy okres sesja poświęcona dydaktyce polonistycznej odbędzie się w grudniu 1990. Niektórzy członkowie Komisji współpracują z nowo powstałą serią III Biblioteki Narodowej (krakowski Oddział Ossolineum, pod red. prof. J. Błońskiego). Wychodząc w niej będą utwory adresowane do młodzieży w wieku 12 - 16 lat, polskie i obce.

Zarząd Główny na wniosek Oddziałów wyróżnił medalami stulecia Towarzystwa zasłużonych działaczy, sponsorów i ludzi pomagających Towarzystwu spełniać statutowe zadania w tych trudnych latach. Wyrażając w ten sposób wdzięczność za wspieranie działalności Towarzystwa, Zarząd Główny ma nadzieję, że będzie nadal spotykał się z instytucjonalnym i społecznym zrozumieniem oraz pomocą.

Barbara Kryda

WYKAZ ODCZYTÓW
WYGŁOSZONYCH W ODDZIAŁACH TOWARZYSTWA
W OKRESIE OD 1 LIPCA 1989 DO 30 CZERWCA 1990 ROKU

Na podstawie sprawozdań Oddziałów zestawiała Zofia Dąbrowska

1. BIAŁYSTOK (brak danych)
2. BIELSKO-BIAŁA, 54 czł., 11 odcz.
 - M. Pytasz: „Literatura emigracyjna – dzieje, nurty, tendencje rozwojowe” (dwukrotnie)
 - M. Kisiel: „Pod znakiem poetów Skamandra: Wierzyński, Lechoń, Baliński” (dwukrotnie)
 - S. Gębala: „Powojenna twórczość J. Wittlina” (dwukrotnie), „Esej i dziennik intelektualny na emigracji” (dwukrotnie)
 - A. Szawerna-Dyrzka: „Średnie pokolenie poetów emigracyjnych (J. Niemojowski, W. Iwaniuk)” (dwukrotnie)
 - M. Włodarski: „Cechy literatury średniowiecznej. Mentalność człowieka średniowiecza w świetle *Rozmowy mistrza Polikarpa ze śmiercią*”
3. BYDGOSZCZ, 28 czł., 3 odcz.
 - M. Jankowiak: „O ironii w dramatach Wyspiańskiego”
 - H. Dubowik: „Wilno w twórczości Cz. Miłosza”
 - J. Malinowski: „Jak budowano w Wilnie pomnik Mickiewicza”
4. CZĘSTOCHOWA, 24 czł., 13 odcz.
 - J. Mikołajtis: „Z pamiętnika mojego życia”, „W poszukiwaniu pamiętek po Mickiewiczu”, „Na szlakach Mickiewicza w Poznańskim”, „Z badań nad działalnością A. Mickiewicza w okresie pobytu poety w Poznańskim”